

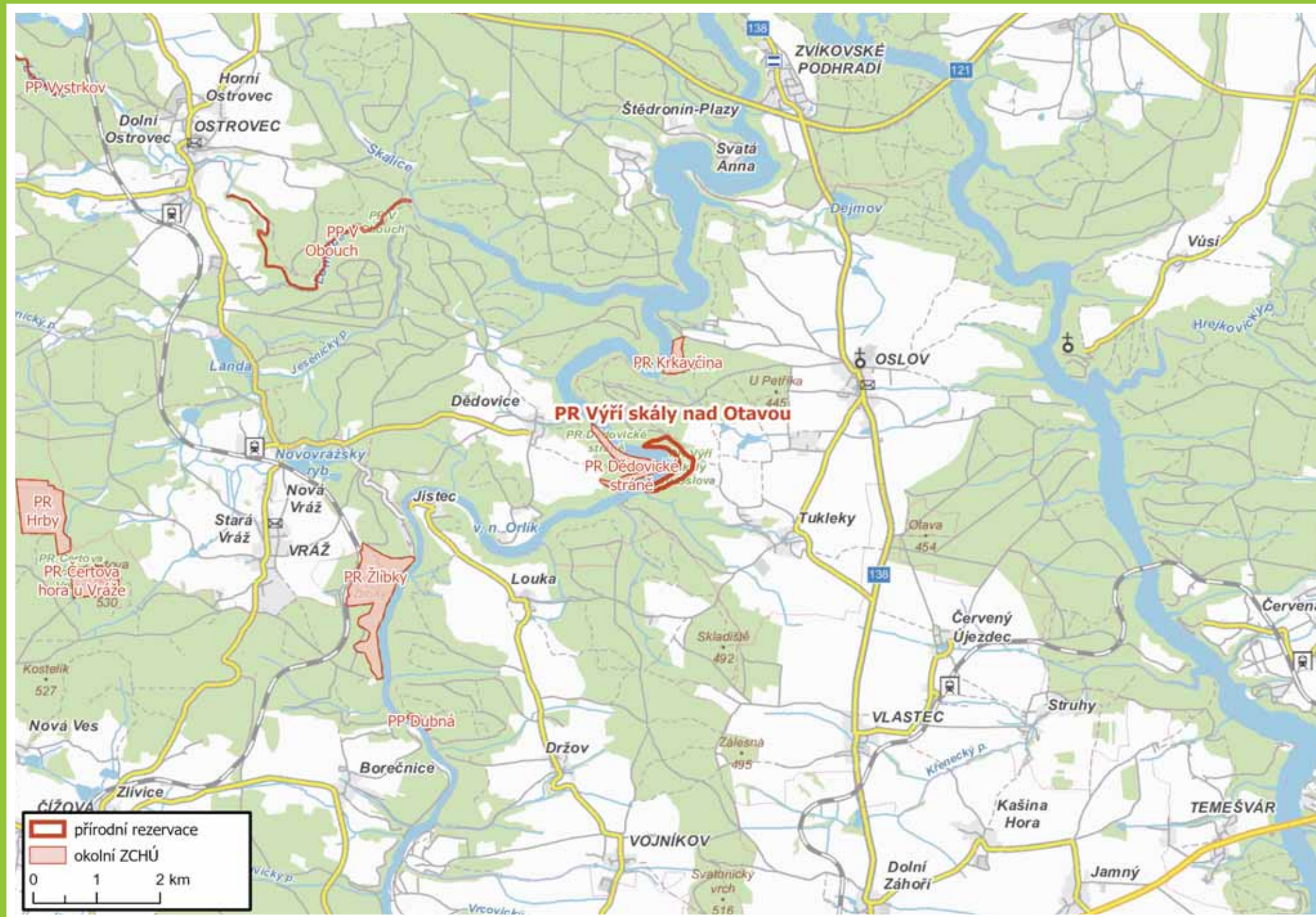
EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Životní prostředí

Ministerstvo životního prostředí

VÝŘÍ SKÁLY NAD OTAVOU

Přírodní rezervace
Evropsky významná lokalita

MAPA OKOLÍ

ORTOFOTO

LETECKÝ SNÍMEK

Od roku 2009 je zdejší území evidováno jako evropsky významná lokalita v rámci ochrany štěrbinové vegetace skalnatých svahů. Národní ochranu této evropsky významné lokality zajišťuje stejnojmenná přírodní rezervace o rozloze 9 ha, která byla poprvé vyhlášena v roce 1985 a aktuálně chrání mozaiku skalních borů, teplomilných acidofilních doubrav a mozaiku vegetace skalních biotopů, sutí a vřesovišť. Z hlediska biogeografického členění se území nachází v bechyňském bioregionu, z hlediska fyto-geografického členění ve Středním Povltaví, v nadmořské výšce 360–434 m n. m.

Přírodní rezervace chrání zachovalé porosty na pravém břehu řeky Otavy v ostrém ohybu údolí nad hladinou zátopu orlické přehradní nádrže. Za typický prvek území můžeme považovat členité skalní stěny s příčnými roklami a drobnými balvanitými sutěmi. Porost na skalách a strmých skalnatých svazích má charakter reliktního boru, nad horní hranou srázu a v osluněných úžlabinách přechází ve fragmenty teplomilných doubrav. Ve stromovém patru jednoznačně dominuje **borovice lesní** (*Pinus sylvestris*), která se na skalách kroutí do bizarních zakřivených tvarů, přimíšen je **smrk ztepilý** (*Picea abies*), **dub zimní** (*Quercus petraea*), ojediněle i další druhy. Pro růst dřevin se nejvíce hodí stabilizované erozní rýhy vyplněné hlubší vlhkou půdou, kde přežívají mohutné **lípy** (*Tilia cordata*), staré **habry** (*Carpinus betulus*), ojediněle i **planá třešeň** (*Prunus avium*). Keřové patro tvoří **líška obecná** (*Corylus avellana*), nápadná v předjaří dlouhými jehnědami se žlutým pylem a na podzim lískovými oříšky. Méně často se objevuje **zímolez obecný** (*Lonicera xylosteum*) se vstřícnými listy, dvoukvětým květenstvím bílých květů a poté červenými plody. Vzácně mezi skalkami přežívá **jalovec obecný** (*Juniperus communis*), vzpřímený jehličnatý keř s velmi pichlavými jehlicemi.

V podrostu řídkého lesa rostou tři druhy malých keříků z čeledi bobovité, nápadně zejména bohatým žlutým květenstvím na konci letorostů. Drobnějšího vzrůstu dosahují **kručinka německá** (*Genista germanica*) s pichlavými trny a **kručinka barviřská** (*Genista tinctoria*) bez trnů, mohutnější pak bývá **čilimník černajčí** (*Cytisus nigricans*) s trojčetnými listy. Další zdejší bobovitou rostlinou je **hrachor lesní** (*Lathyrus sylvestris*) s nápadně křídlatou poléhavou lodyhou, složenými listy zakončenými úponkou a chudým hroznem růžových květů. Vzácně se vyskytuje také zákonem chráněný druh **zimostrázek alpský** (*Polygala chamaebuxus*), nízký vždyzelený keřík s úzkými eliptickými kožovitými listy, který kvete v květnu a červnu krásnými žlutými květy.

kručinka německá

kociánek dvoudomý

bílými květy. Na mělké půdě mezi skalkami se zřídka objevuje **kociánek dvoudomý** (*Antennaria dioica*) – rychle ustupující taxon s růžicemi běloplstnatých listů a růžovými květy. Na Výřích skalách roste i řada náročnějších rostlinných druhů, třeba jedovatá **tolita lékařská** (*Vincetoxicum hircundinaria*) s tmavě zelenými vstřícnými listy a pětičetnými bílými květy, z nichž se na konci léta vyvinou dlouhé úzké měchýřky; **řimbaba chocholičnatá** (*Tanacetum corymbosum*) připomínající kopretinu nebo teplomilný **jetel alpský** (*Trifolium alpestre*), který má delší a užší listky a tmavší barvu květů v hlávce než jetel prostřední. Velice nápadná je v době květu **smolníčka obecná** (*Lychnis viscaria*) s krásnými tmavě růžovými květy, která pod uzlinami stonku a v květenství silně lepí. Květy podobné růžovočervené barvy, ale nahloučené ve strboulou, má **hvozdík kartouzek** (*Dianthus carthusianorum*).

tolita lékařská

Ve zdejší rezervaci se významně vyvinula štěrbinová vegetace silikátových skal a podkladů, která představuje zájmové stanoviště evropské ochrany přírody. Štěrbinové skalky patří za příhodný biotop pro některé kapradiny. Kapradiny coby výtrusné rostliny nekvetou, ale rozmnožují se výtrusy ze spodní strany listků. Rostou zde například drobný trsnatý **sleziník severní** (*Asplenium septentrionale*) s jednoduchými listy a nepravidelně členěnou lesklou čepelí, trochu větší **osladič obecný** (*Polypodium vulgare*) s trojúhelníkovou čepelí a jednoduchými úkrojky nebo vápnomilný **puchýřník křehký** (*Cystopteris fragilis*) s křehkým řapíkem a několikrát zpeřenou čepelí.

Za nejnápadnější rostlinu zdejších skal můžeme v době květu považovat **tařici skalní** (*Aurinia saxatilis*).

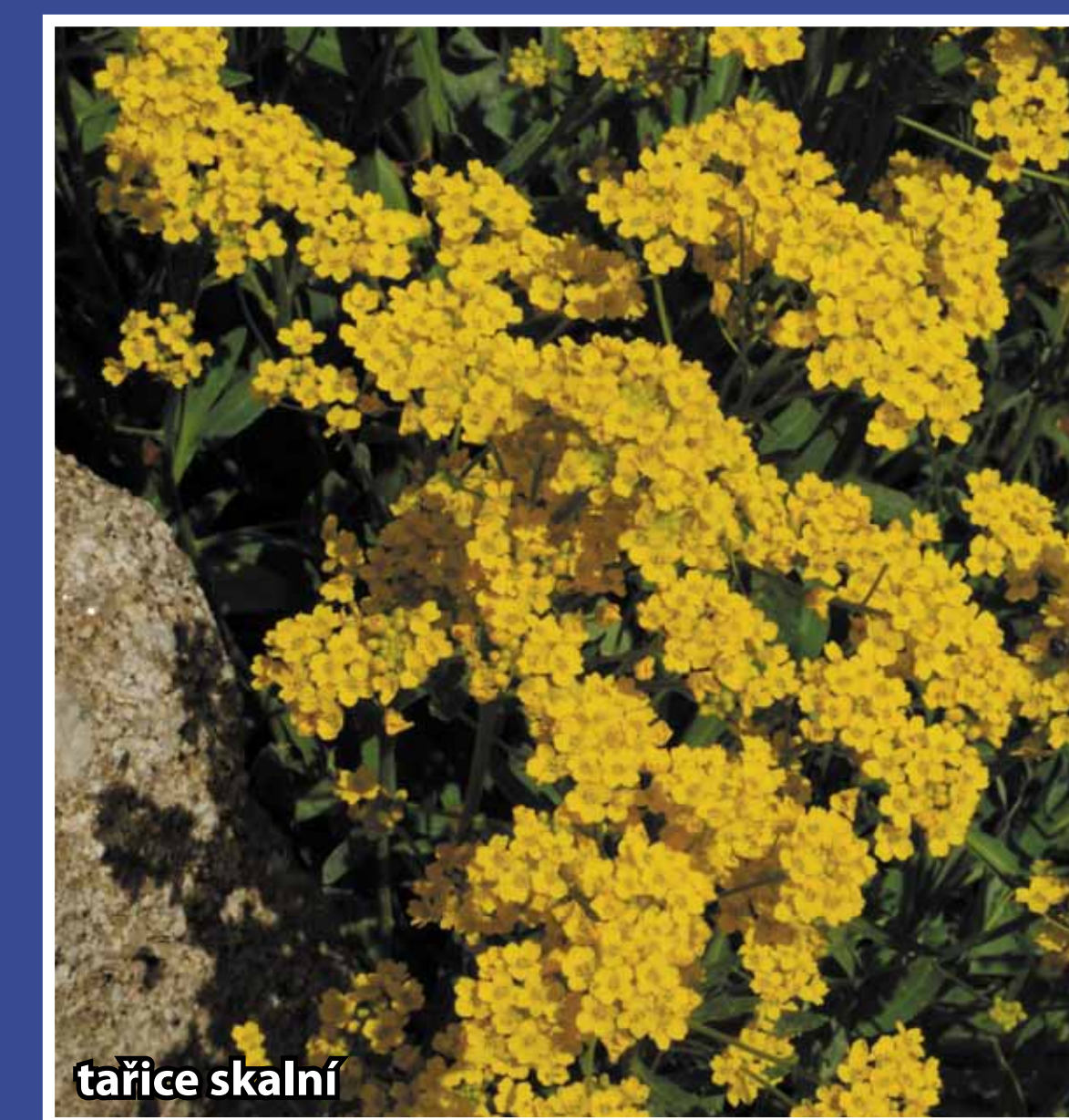

sleziník severní

osladič obecný

Tato vytrvalá bylina s šedoplstnatými listy v pevné přizemní růžici kvete později na jaře drobnými žlutožlutými květy v hustém bohatém květenství. Přírodní biotop tařice představují výslunné skalnaté svahy v hlubokých kaňonovitých říčních údolích a zde v údolí Otavy se tak jedná o místo jejího přirozeného výskytu. Tařice se dokázala dokonale přizpůsobit nehostinnému stanovišti s nedostatkem vláhy, neboť její dlouhé kořeny pronikají hluboko do skalních štěrbin.

tařice skalní

Z plazů skalnaté stráně nad řekou obývají **ještěrka obecná** (*Lacerta agilis*), **slepýš křehký** (*Anguis fragilis*) a **užovka obojková** (*Natrix natrix*). Ještěrka se ráda vyhřívá na osluněných balvanech, slepýš žije skrytý v lesnaté stráni a užovka se zdržuje ve spodní části v údolí u řeky, kde loví zejména žáby. Zatímco ještěrka obecná a užovka obojková mají kožovitá vejce, která zahrabávají do prohřátého podkladu k inkubaci, samice slepýše nosí zárodky ve svém těle a mláďata

se líhnou až v okamžiku kladení vajec. Slepýš je tedy svým způsobem živořodý, i když nejde o pravou živořodost, jakou známe u savců.

Rezervace se stala domovem největší a nejmenší evropské sovy. Naše největší sova **výr velký** (*Bubo bubo*) zde nepravidelně hnízdí. Na jeho mohutné hlavě zaujmou nápadná péřová „ouška“ a velké oranžové oči. Přes den se ukrývá v hustých korunách stromů, k večeru vylétá na lov. Jeho kořisti jsou střední i drobní savci a ptáci. Výr obsazuje velké teritorium a chová se v něm nenápadně. Jen v době námluv v lednu a únoru se ozývá hlubokým a daleko slyšitelným houkáním. Vytváří stabilní páry, které v domovském rájónu střídají několik hnízd. Výr velký byl u nás následkem trvalého pronásledování v minulých stoletích téměř vyhynul, až po ustanovení zákonné ochrany se začaly stavy této majestátní sovy zvolna zvyšovat. Nejmenší evropská sova se nazývá **kulíšek nejmenší** (*Glaucidium passerinum*). V době námluv se ozývá jednoduchým opakovaným pískáním.

V dutinách stromů hnízdí pestře zbarvený **strakapoud velký** (*Dendrocopos major*). Dutiny si hloubí sám většinou vysoko ve ztrouchnivělých stromech. Opuštěnou dutinu po strakapoudovi využije například nenápadný **krutihlav obecný** (*Jynx torquilla*). Svě jméno dostal podle úžasné schopnosti otočit hlavu až o 180 stupňů. Je příbuzný datlům, ale na rozdíl od nich nemá tuhá ocasní pera a nešplhá po stromech. Opuštěnou dutinu rád obsadí také drobný pěvec **rehek zahradní** (*Phoenicurus phoenicurus*). Samci tohoto druhu mají pestré zbarvení – černošedý hřbet a hlavu doplňuje oranžová hrud a rezavočervený ocas.

krutihlav obecný

rehek zahradní